

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 1. Quomodo matrimonium irritum, ex deectu veri consensûs,
reconciliandum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

§. I.

Quomodo matrimonium irritum, ex defectu veri consensûs, reconci- liandum?

126. Prima dubitatio est, an, si consensus, saltem in uno, fuit fictus, seu merè simulatus, renovari debeat consensus ab utroque? an solùm ab eo, cujus consensus antè defecit? Non est dubium, quòd fictè consentiens debeat de novo internum suum consensum præstare; ex hujus enim defectu, ut ponit casus, nata est nullitas matrimonii; sed quæstio est. 1. an consensum internum, quem præstat volens ratificare matrimonium, debeat externè manifestare alteri? 2. an sciens nullitatem ex defectu sui consensûs, teneatur matrimonium, præstato novo consensu interno, ratificare? 3. an sufficiat, quòd solus fictè consentiens verum consensum præstet?
127. Ad. 1. quæst. Resp. affirmative; cum enim consensus debeat acceptari ab altero per simulationem decepto, ad hoc, ut matrimonium evadat validum, ex n. 7. acceptari autem ab eo nequeat, nisi cognitus, consequenter notificatus, necessarium omnino est, consensum internum à simulatore in dato casu, quo matrimonium vult ratificare, verè præstari, & alteri manifestari. Ad hoc autem non exigitur, ut ei priorem fictionem manifestet; sed sufficit, si opportunà occasione illi conjugalem dilectionem suam aperiat, & quærat, an ita reciprocè diligit etiam nunc, prout aliquando in eum ferebatur.
128. Dices: hoc ipso, quòd consensus externus à simulatore præstitus moraliter perseveret, dum etiam ponitur ab eo consensus verus, acceptatio alterius habet, quod acceptet; ergo plus in simulatore non requiritur, quàm ut ponat internè consensum verum; & non retractaverit externum; & hoc tenere videtur Sanchez. l. 2. hic D. 32. n. 11. sed Resp. N. ant. quia acceptatio ferebatur in consensum externum de præsentis præstitum in contractu; ergo id acceptavit, quod tunc fuit datum; sed tunc nihil fuit datum; & in id, quod postea ponitur, non fertur acceptatio; ergo tunc nihil fuit acceptatum; ergo ut habeatur legitima acceptatio, debet de novo fieri consensus externus sine

fictione, nimirum vero animo alteri constituendi jus conjugale; ita Henriquez. l. 11. de matr. c. 12. n. 2.

Ad. 2. quæst. affirmat Basilius Pontius l. 2. de matr. c. 5. n. 5. etiam in casu, quo mulier per talem fictionem nullum omnino damnum passa esset, quàm defectum veri consensûs in Viro, & (ut ait Gobat in Theol. Experim. tr. 10. n. 411.) contrariam opinionem Patris Sanchez. l. 1. hic D. 11. n. 5. habet pro improbabili. Ratio illius est, quia ex promissione de futuro nascitur obligatio verum efficiendi, quod promittitur; ergo ex promissione præsentis nascitur obligatio, reddendi verum, quod asseritur: cum ergo asserat, *Ego te accipio in meam Uxorem*, tenetur eam verè, & ex animo accipere; quia justitia obligat unicuique reddere jus suum; at conjugi verè consentienti debetur verus consensus, ut sic æqualitas servetur in contractu; ergo quousque, fictè consentiens, verè consentiat, prædictis obligationibus non satisfacit: sed contraria opinio immeritò *improbabilis* reputatur; quamvis enim opposita sententia suadenda sit (ut ejusmodi deceptionibus locus non detur) doctrina tamen Patris Sanchez suà probabilitate non caret, ut rectè observat Castro-pal. D. 3. de sponsal. p. 7. §. 1. n. 2. pro ead. citans complures alios, præsertim, cum rationes in oppositum, nec evidentes sint, nec certæ ad suorum Authorum intentum. Nam prima ratio nihil aliud probat, quàm fictè promittentem, graviter in tali fictione peccare contra veracitatem, imò & justitiam, quæ petit sincerè consentienti æquale præstari in conventionibus onerosis, seclusà causà excusante à fictione, quæ quandoque revera potest adesse, ut notat Sanchez. *diff. l. 1. d. 11. n. 2.* sed hoc peccatum, seclusis aliis damnis, nullam post se relinquit obligationem justitiæ, ad satisfaciendum alteri per verum contractum; quia per illud nec retinetur neque acceptatur alienum, quæ sunt radices restitutionis. Mulier autem decepta æque libera manet, ac deceptor; contractus, utpote nullus, nullum in ea jus ad verè contrahendum reliquit. Deinde sententia Patris Sanchez probatur. 1. quia fictè profitens non tenetur secluso scandalo verè profiteri. 2. alteri nullam irrogat injuriam fictè profitens, cum tali casu neuter

neuter maneat obligatus. Nam licet ponas, alteri esse jus, ut sibi sincerè promittenti onerosè, vicissim sincerè promittatur, si hujus defectu patiatur damnum famæ, bonorum &c. secus tamen est, ubi nihil horum sequitur; sic Hostiensis in c. *Ex parte, de sponsalib. D. Antonin. p. 3. tr. 1. c. 1.* & alii cum Sanchez. *cit. n. 5.* Si autem damnum aliquod mulieri per fictionem deceptæ natum esset, dubitandum non est, deceptorem, qui fraude suâ, seu circumventionem damnum dedit, in conscientia teneri ad illud reparandum. Sed sub lite est, an obligetur compensare, determinatè cum illa verè contrahendo? an satisfaciatur alio medio sufficienti compensando. Non teneri determinatè ad compensationem primo modo, sed satisfacere alterutro, jam in superioribus à nobis dictum est.

§ 30. Ad 3. quæst. censet Sanchez. *l. 2. hic D. 32. d. n. 9.* & alii, non requiri, quòd, quando fictè consentiens verum consensum præstat, alter etiam conjunx de novo consentiat; sed sufficere, quòd prior consensus, quem sincerè præstitit, moraliter adhuc perseveret; cum sufficiat, quòd utriusque consensus moraliter coexistat, ut dictum est: contrarium tamen exigit Lessius *l. 2. de Just. c. 41. d. 7. n. 16* quia negatur, priorem consentientis sincerè voluntatem adhuc moraliter perseverare; cum fuerit, vel expressè vel tacitè conditionata, si & alter verè sincereque consentit; quæ conditio ponitur non impleta. 2. quia ex parte sincerè consentientis nulla fuit acceptatio vera, cum ex parte decipientis nulla fuerit traditio vera. Accedit, quòd nec alter Conjunx deceptor dederit potestatem sui corporis, nisi sub conditione veri consensûs reciproce præstiti. V. n. 534.

§ 31. Confirmari hoc potest ex eo, quia quando uterque fictè consensit, per P. Sanchez. *loc. cit. n. 11.* debet ab utroque præstari novus consensus, quia utriusque consensus fuit omnino nullus, consequenter matrimonium perinde est, ac si matrimonium penitus non esset contractum, sicut quando consensus cadit supra materiam illegitimam; sed etiam quando unus fictè consensit, penitus non est contractum, matrimonium (nam matrimonium intrinsecè constat mutuo duorum consensu

vero) & acceptatio cadit supra materiam illegitimam, nempe factam alterius promissionem, quâ nihil verè traditur; Ergo.

Si quæras: an in casu, quo fictè consentiens ad matrimonium reconciliandum præstat verum consensum, requiratur in utroque de novo mutuo consensus? Resp. etsi Sanchez. censet, sufficere consensum ejus, qui prius defecit, consensum alterius adhuc moraliter perseverante: dicendum tamen, requiri novum consensum utriusque; cujus ratio est, quia contraria sententia volens sufficere innocentis consensum habitualiter perseverantem, probat, nec in eo, qui externè, sed fictè consensit, requiri novum consensum externum, sed sufficere priorem consensum habitualiter perseverantem, modò solum internè consensum verum præster deceptor; at hoc dici non potest ex n. 530. ergo. Accedit, quòd non raro conjuges contractura à se factum *cum tali*, millies optent nunquam factum, & si fieri posset, nolint factum; quo casu matrimonii re ipsâ irriti conditione subsistente consensus verè revocatur, esto cohabitent ex errore putantes, mutari non posse, quod in hoc casu fallit.

Nec obstat, in casu professionis invalidæ ob fictionem consensûs in profitente, convalescere professionem, solâ fictione remotâ per verum consensum, licet in Religione, cujus acceptatio ad valorem professionis exigitur, consensus acceptationis non renovetur; imò licet Religio nullitatem ignoret, ut colligitur ex c. *significantem 11. de Regul. & c. 1. §. quòd f. eod. in 6.* ubi ex gestatione habitûs, vel non reclamatione contra professionem intra certos annos (ut habetur in Trid. *Seff. 25. de Regular. c. 19.*) professio ratificatio præsumitur, quin Religio novum consensum præstet.

Non, inquam, obstat; nam in hoc casu, ubi professio deficit propter defectum consensus ex parte profitentis, ideo non requiritur in Religione nova acceptatio, cum professus verum consensum præstat, quia consensum, seu acceptationem Religionis supplere potest, & supplet Ecclesia, seu Pontifex, qui est superior omnium Religionum; ad consensum conjugalem nemo alius, nisi contrahentes præsta-

præstare possunt, vel supplere. Si autem sermo sit de professione invalida non ex defectu consensûs in proficiente, nec in religione novus consensus necessarius erit impedimento recedente; cum enim utrinque præstitus fuerit in principio verus consensus, licet adhuc inefficax ad producendum effectum vinculi, quo tenentur verè professi, & inefficacia solùm nascatur ex defectu ætatis v. g. sublato præcisè hoc defectu, manentibus cæteris, consensus prior non retractatus evadit efficax, ut dicemus infra.

334. Quare not. nos non dicere, consensum præteritum, licet non retractatum, nunquam insufficientem; v. g. quòd non sufficiat existentia solùm habitualis. Nam consensum semel verè datum, & non retractatum, licet illi ex intervallo accedat alterius consensus reciprocus; & acceptatio (modò non sit nimum intervallum temporis, quo posito amba voluntates non possunt coalescere in verum contractum) sufficere concedimus, ut etiam ostendi potest in aliis exemplis; c. *fin. de Procurat. in 6.* Nam consensus à Procureto specialiter constituto ad contrahendum matrimonium, nomine constituentis præstitus, etiam alterà parte consentiente, sufficit ad matrimonium, esto constitutio, seu consensus constituentis tunc non exstat in re, & formaliter, seu actu, sed physicè præterierit, modò interim non sit revocatus; & c. *Cum inter. 21. de elect.* ubi; in electio facta dicitur, licet consensus electi primùm ex intervallo accedat, electione solùm habitualiter perseverante, non obstante, quòd per mutuum consensum eligentium, & electi, quasi conjugale vinculum specialiter sit contractum, ut ait textus.

335. Vera igitur ratio, propter quam requirimus in hoc casu novum consensum ex parte illius, qui consensit *solum ore*, non corde, est, quia *sola verba sine animo se obligandi, in re nullam pariunt obligationem in vim contractus* ex n. 87. & reliq. consequenter nihil verè, ac in re tradunt; sine vera autem traditione, quæ fiat corde, & ore, non stat matrimonium verum, ex dictis supr. ergo, ut fiat matrimonium, ex parte illius, qui causam dedit huic nullitati, necessarius est consensus verus cordis. Et quoniam ubi nihil verè, ac in re
Tom. IV.

traditur, in re etiam nihil acceptari potest, acceptatio primi consensûs ficti nulla fuit; præsertim cum conditionata esse soleat, *severè promittas*, conditione eo casu non subsistente; cum autem sine acceptance promissionis veræ non stet matrimonium, & hæc antecedenter facta non sit, & fieri non possit, nisi acceptanti nota sit modo humano, nimirum signo externo; ideo, & in hoc novam acceptationem, & in illo consensum, etiam oris, ad validè renovandum matrimonium requirimus.

§. 2.

An revalidatio matrimonii, nulliter contracti, fieri debeat coram Parocho, & testibus?

Potissima quæstio est in casu, quo matrimonium nulliter celebratum est, propter *latens* aliquod impedimentum dirimens, & ea validitio fieri debeat novo utriusque putativi Conjugis consensu, ut dictum est n. 81. vel, ubi nullus fuit defectus ex parte consensus, sed solùm inhabilitas juris positivi ex parte subjecti, novus animi consensus præstari debeat coram Parocho, & testibus, non obstante, quòd prius coram iisdem matrimonium jam celebraverint? Paulus Comitulus l. 1. *Respons. moral. q. 120.* & Basil. Pont. l. 5. *hic, cap. 6.* universaliter affirmant, quotiescunq; matrimonium, ante nullum, renovandum est; Navarrus autem *lib. 4. Consil. de sponsal. Consil. 11.* & alii, solùm pro casu, quo matrimonium nullum fuit ex impedimento utrumque conjugem afficiente. Pro cujus sententiæ firmamento aliqui adducunt responsum Clementis VIII. qui super hoc quæsitus, fertur respondisse, *etiam decepti consensum novum requiri coram Parocho, & testibus*, pro casu, quo deceptor præstito vero consensu restaurare cupit matrimonium, ex defectu veri consensûs in ipso, prius nullum, ut refert Paulus Comitulus cit.

336. Verùm Resp. generaliter nullum matrimonium ex aliquo impedimento occulto irritum, coram Parocho, & testibus celebratum, indigere præsentia Parochi, & testium ad sui revalidationem; sic Barbosa. P. 2. *de potest. Episcop. allegat. 32. num. 157.* Sanch. *lib. 2. hic D. 32. à n. 13.* & alii